



JUSTITSMINISTERIET

Lovafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K.

Dato: 1. maj 2007
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsnr.: 2006-730-0436
Dok.: RAJ40656

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 5, som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 24. april 2007 vedrørende forslag til lov om ændring af lov om euforiserende stoffer, straffeloven, lov om fuldbyrdelse af straf m.v. og retsplejeloven (Højere bøder i narkosager og kriminalisering af at besidde mobiltelefoner i fængsler m.v.) (L 201).

Lene Espersen

/

Lars Hjortnæs

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 5 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag til lov om ændring af lov om euforiserende stoffer, straffeloven, lov om fuldbyrdelse af straf m.v. og retsplejeloven (Højere bøder i narkosager og kriminalisering af at besidde mobiltelefoner i fængsler m.v.) (L 201):

”Ministeren bedes uddybe høringsnotatets punkt 4.6 for så vidt angår indholdet af lovforslaget i forhold til den Europæiske Menneskerettighedskonvention.”

Svar:

Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK) omtales i punkt 4.6 i høringsnotatet i relation til to forskellige spørgsmål. Det drejer sig dels om, hvorvidt man kan anvende både disciplinærretlig og strafferetlig sanktion for den samme lovovertrædelse uden at krænke forbuddet mod dobbelt straf (ne bis in idem-princippet), dels om, hvorvidt det er foreneligt med uskyldsformodningen, at der under en disciplinærproces ”tages stilling til skyldsspørgsmålet i en sag om strafbart forhold”.

Det første spørgsmål er rejst af Foreningen af Fængselsinspektører og Vicefængselsinspektører, som finder det tvivlsomt, om man kan anvende både disciplinærretlig og strafferetlig sanktion for den samme forseelse. Hertil bemærkes det i høringsnotatet, at artikel 4 i den 7. tillægsprotokol til EMRK efter sin ordlyd kun finder anvendelse på ”straffesager”.

Artikel 4 i den 7. tillægsprotokol til EMRK har følgende ordlyd:

”*Stk. 1.* Under én og samme stats jurisdiktion skal ingen i en straffesag på ny kunne stilles for en domstol eller dømmes for en lovovertrædelse, for hvilken han allerede er blevet endeligt frikendt eller domfældt i overensstemmelse med denne stats lovgivning og strafferetspleje.

Stk. 2. Bestemmelserne i foregående stykke forhindrer ikke genoptagelse af sagen i overensstemmelse med vedkommende stats lovgivning og strafferetspleje, såfremt der foreligger bevis for nye eller nyopdagede kendsgerninger, eller såfremt der i den tidligere rettergang er begået en grundlæggende fejl, som kunne påvirke sagens udfald.

Stk. 3. Der kan ikke ske fravigelse fra denne artikel i medfør af artikel 15 i konventionen [dvs. i krigssituationer mv.]”

I den af Europarådet udarbejdede forklarende rapport til den 7. tillægsprotokol er det anført, at artikel 4 ikke er til hinder for, at der både kan

rejses en straffesag og en disciplinærsag mod en person for det samme forhold. Pkt. 32 i den forklarende rapport har følgende ordlyd:

”32. Article 4, since it only applies to trial and conviction of a person in criminal proceedings, does not prevent him from being made subject, for the same act, to action of a different character (for example, disciplinary action in the case of an official) as well as to criminal proceedings.”

På baggrund heraf finder Justitsministeriet, at man kan anvende både disciplinærretlig og strafferetlig sanktion for den samme lovovertrædelse uden at krænke forbuddet mod dobbelt straf (ne bis in idem-princippet). Om spørgsmålet om, hvorvidt en disciplinærsag kan have karakter af en straffesag i konventionens forstand, henvises til det nedenfor anførte.

Det andet spørgsmål er ligeledes rejst af Foreningen af Fængselsinspektører og Vicefængselsinspektører, som finder det tvivlsomt, om det er foreneligt med uskyldsformodningen i EMRK artikel 6, at der under en disciplinærsag tages stilling til skyldsspørgsmålet i en sag om strafbart forhold, som en domstol endnu ikke har forholdt sig til.

Som anført i høringsnotatet fremgår det af EMRK artikel 6, stk. 1, at bestemmelsen alene finder anvendelse, ”når der træffes afgørelse enten i en strid om hans borgerlige rettigheder og forpligtelser eller angående en mod ham rettet anklage for en forbrydelse”.

I disciplinærsager om uretmæssig besiddelse af en mobiltelefon eller lignende træffes der ikke afgørelse om den indsatte borgerlige rettigheder og forpligtelser. Sådanne disciplinærsager kan derfor kun være omfattet af uskyldsformodningsreglen i artikel 6, stk. 2, hvis der under disciplinærsagen kunne siges at blive truffet afgørelse ”angående en mod [den indsatte] rettet anklage for en forbrydelse”. Efter praksis skal der ved vurderingen af, om en disciplinærsag over for indsatte anses for en straffesag omfattet af artikel 6, bl.a. lægges vægt på intensiteten af den sanktion, som den pågældende risikerer at pådrage sig, jf. *Engel m.fl. mod Holland*, dom af 8. juni 1976, præmis 82.

Med hensyn til intensiteten af den sanktion, som den indsatte risikerer at pådrage sig, fremgår det af lovforslagets pkt. 3.1.3, at indsatte i de lukkede fængsler, som findes i besiddelse af en mobiltelefon, i dag normalt bliver ikendt en disciplinærstraf på 5 dages ubetinget strafcelle, og hvis den indsatte på ny bliver fundet i besiddelse af en mobiltelefon inden for

de næste 6 måneder, ikendes vedkommende efter praksis normalt en disciplinærstraf på 7 dages ubetinget strafcelle.

Det bemærkes i den forbindelse, at i *Pelle mod Frankrig*, Menneskerettighedskommissionens afgørelse af 10. oktober 1986, fandt Menneskerettighedskommissionen, at artikel 6 ikke var anvendelig i forhold til en afgørelse om ikendelse af 12 dage i strafcelle, da der ikke var tale om nogen yderligere frihedsberøvelse, men snarere en skærpelse af afsoningsformen. Den samme betragtning er lagt til grund af Menneskerettighedskommissionen i *X mod Schweiz*, afgørelse af 9. maj 1977, hvor kommissionen fandt, at en disciplinærstraf på 5 dages isolation og inddragelse af alle udgangstilladelser for den resterende del (i det konkrete tilfælde nogle måneder) af en afsoning ikke udgjorde nogen yderligere frihedsberøvelse og derfor ikke var af særligt indgribende karakter.

På den baggrund er det Justitsministeriets vurdering, at afgørelser om disciplinærstraf for ulovlig besiddelse af mobiltelefon mv. ikke vil være omfattet af anvendelsesområdet for artikel 6 i EMRK, og allerede af den grund vil den foreslåede ordning derfor ikke være i strid med artikel 6.

Selv hvis sådanne disciplinærsager på grund af sanktionens karakter fandtes omfattet af artikel 6, ville den foreslåede ordning efter Justitsministeriets opfattelse være forenelig med uskyldsformodningen i artikel 6, stk. 2. Det skyldes, at Menneskerettighedsdomstolens hidtidige praksis ikke ses at være til hinder for, at mistanke om et (nyt) strafbart forhold, som ikke har været prøvet ved domstolene, kan indgå i fængselsmyndighedernes forvaltningsafgørelse om ikendelse af disciplinærstraf. Det forudsætter dog, at fængselsmyndighederne i deres afgørelser i sådanne tilfælde alene *konstaterer, at der foreligger en sådan mistanke*, således at fængselsmyndighederne hverken direkte eller indirekte foretager en vurdering af skyldsspørgsmålet, jf. *Böhmer mod Tyskland*, dom af 3. oktober 2002, præmis 64.